

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

Poznań, 2 lipca 2025 r.

PS-Ka.431.4.2025.4

Pani

Alicja Maciejewska

Dyrektor

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

ul. Turecka 16

62 – 709 Malanów

**ZALECENIA
POKONTROLNE**

Na podstawie art. 22 pkt 8, w związku z art. 126 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz.1283, ze zm.)¹, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Kaliszu przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Malanowie, z siedzibą pod adresem: 62-709 Malanów, ul. Turecka 16².

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Ustalenia kontroli zostały szczegółowo opisane w protokole kontroli, który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 16 czerwca 2025 r.

W wyniku kontroli, ustalono, że dyrektor i pracownicy GOPS posiadają wymagane kwalifikacje, określone w ustawie o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2024 r., poz. 1638). Wymagane kwalifikacje, określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 816)³ posiadają również osoby, realizujące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu Gminy Malanów, w ramach których Ośrodek zawarł umowy.

Gmina Malanów ma opracowaną strategię rozwiązywania problemów społecznych na lata 2021 – 2025, sporządzona została także ocena w zakresie pomocy społecznej za rok 2024.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował ustawowe zadania gminy, takie jak: praca socjalna, zapewnienie posiłku/dożywianie dzieci, realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, współpraca z powiatowym urzędem pracy, a także przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt: 3, 4, 5, 6, 11, 16, 16a, 19, 20; art. 17 ust. 2 pkt 1 oraz art. 18 ust. 1 pkt 3, 5 i 9 ustawy o pomocy społecznej.

W poddanej analizie dokumentacji losowo wybranych 26 osób/rodzin, w tym 51 spraw, zakończonych 39 decyzjami administracyjnymi, stwierdzono, że pomoc przyznawana była zasadnie, nie budziła zastrzeżeń (za wyjątkiem jednego ze sprawdzonych przypadków) wysokość przyznawanych świadczeń, a także terminowość załatwiania spraw, w tym wydawania decyzji administracyjnych, co zgodne jest z przepisami ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572)⁴.

¹ zwana dalej „ustawą o pomocy społecznej”

² zwany dalej „GOPS” lub „Ośrodek”

³ zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych”

⁴ zwany dalej „kodeksem postępowania administracyjnego”

Ustalenia kontroli wykazały jednak, że:

1. GOPS nie spełnia wymogu zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności Gminy Malanów w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących – do czego zobowiązuje przepis art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

2. W skontrolowanych decyzjach, zgromadzonych w dokumentacji losowo wybranych osób/rodzin:

a) w ich podstawie prawnej:

- nie wskazano konkretnych jednostek redakcyjnych (tj. odpowiednio paragrafu, ustępu, punktu, litery) przytoczonych artykułów ustawy o pomocy społecznej, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1044), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249), jak i uchwały Nr XII/76/2019 Rady Gminy Malanów z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz w sprawie określenia szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat oraz trybu ich pobierania.

* wskazano:

- niewłaściwe artykuły ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 51) - w odniesieniu do: podjętego rozstrzygnięcia, indywidualnej sytuacji świadczeniobiorcy, przyznanej niepieniężnej formy pomocy, organu wydającego decyzję lub nie będące podstawą przyznania pomocy lub wydania decyzji,

- niewłaściwe źródło publikacji ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego.

b) niewłaściwe uzasadnienie prawne zawarte zostało w 5 decyzjach.

Powyższe narusza przepis art. 107 § 1 pkt 4 i § 3 kodeksu postępowania administracyjnego.

Ponadto stwierdzono, że w wydanych decyzjach zawarte są zapisy, dotyczące uprawnień należących do właściwości organu odwoławczego.

3. W przypadku 5 decyzji, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, w odniesieniu do indywidualnej sprawy, zastosowano niewłaściwy tryb wzruszenia decyzji, naruszając tym przepis art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej bądź też art. 155 kodeksu postępowania administracyjnego.

4. W 3 sprawach, szczegółowo wskazanych w protokole kontroli, dokonano zmiany/uchylenia jedynie decyzji pierwotnych (przyznających świadczenie) bez orzekania o zmianie/uchyleniu decyzji zmieniających decyzje pierwotne.

Tym samym w obrocie prawnym nadal:

- w jednym z ww. przypadków pozostają dwie decyzje ostateczne (zmieniające) orzekające w tym samym zakresie (tj. w zakresie kwoty zasiłku stałego),
- w pozostałych dwóch przypadkach pozostają po dwie decyzje ostateczne w sprawie tj. jedna decyzja zmieniająca od stycznia 2024 r. kwotę zasiłku stałego oraz druga decyzja uchylająca od listopada 2024 r. jedynie decyzję przyznającą świadczenie.

Stąd też organ wydający ww. decyzje, zgodnie z art. 110 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego jest nadal nimi związany.

5. W przypadku 3 decyzji, którym nie został nadany rygor natychmiastowej wykonalności – art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, termin realizacji przyznanego nimi świadczenia wyznaczony został przed upływem terminu do wniesienia odwołania - powyższe narusza przepis art. 130 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

6. W 2 przypadkach, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, świadczenie niepieniężne w formie schronienia zostało przyznane na okres przed dniem wydania decyzji o ich przyznaniu – powyższe narusza przepis art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

7. W przypadku 6 spraw, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, aktualizacja wywiadu środowiskowego przeprowadzona została z uchybieniem ustawowo określonego terminu do jego przeprowadzenia – co stanowi naruszenie przepisu art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w związku z art. 57 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

8. W przypadku 3 decyzji, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, termin realizacji przyznanego świadczenia (niepieniężnego - schronienie) wyznaczono na dzień w którym decyzje je przyznające nie funkcjonowały jeszcze w obrocie prawnym, gdyż nie zostały doręczone stronie – co narusza przepis art. 110 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

9. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi GOPS ustalił wysokość odpłatności za świadczone usługi od niewłaściwego kryterium dochodowego tj. kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, winno być od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej – co narusza przepis § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Należy dodać, że powyższa nieprawidłowość nie miała jednak wpływu na ustalenie właściwego procentowego wskaźnika odpłatności dla świadczeniobiorcy.

10. W jednym przypadku, szczegółowo opisanym w protokole kontroli, z uwagi na przyjęcie dochodu z niewłaściwego miesiąca (w sytuacji zmiany przepisów prawa w zakresie ustalania wysokości zasiłku stałego), GOPS ustalił niewłaściwą kwotę należnego zasiłku stałego dla świadczeniobiorcy za miesiąc styczeń 2024 r. – co stanowi naruszenie przepisu art. 37 ust. 2 pkt 2, w związku z niewłaściwym zastosowaniem w tym przypadku przez GOPS art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Jak podała Pani w oświadczeniu, w okresie objętym kontrolą, z uwagi na brak potrzeb/wniosków w tym zakresie bądź też, z uwagi na możliwość korzystania z jednostek pomocy społecznej funkcjonujących poza Gminą Malanów, Ośrodek nie realizował ustawowo określonych zadań pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt: 3, 7, 8, 9, 12, 15; art. 17 ust. 2 pkt: 2, 2a, 3, 3a, 3b oraz art. 18 ust. 1 pkt: 4, 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej.

Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybienia, działalność GOPS w zakresie realizacji zadań określonych ustawą o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami **ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zalecam:

1. Podjęcie działań zmierzających do dostosowania wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych do wymogu określonego w przepisie art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.
2. Wydawanie w sprawach świadczeń pomocy społecznej decyzji administracyjnych w zakresie podstawy prawnej i uzasadnienia prawnego, zgodnie z wymogami przepisu art. 107 § 1 pkt 4 i § 3 kodeksu postępowania administracyjnego.

3. Stosowanie się do przepisu art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku konieczności zmiany/uchylenia decyzji w związku ze zmianą przepisów prawa oraz art. 155 kodeksu postępowania administracyjnego, w przypadku konieczności wzruszenia decyzji ostatecznej w trybie powyższego artykułu.

4. Wydawanie decyzji stanowiących o zmianie/uchyleniu wszystkich decyzji ostatecznych w danej sprawie (tj. decyzji pierwotnych oraz decyzji je zmieniających) – celem nie stwarzania sytuacji pozostawania w obrocie prawnym więcej niż jednej decyzji orzekającej w danej sprawie.

W związku z nieprawidłowością, opisaną w punkcie 3 na stronie 4 niniejszego pisma, zalecam podjęcie działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego decyzji, szczegółowo opisanych w protokole kontroli tj. decyzji:

- z dnia 13 stycznia 2025 r. Nr GOPS.4020.17.1.2025 (patrz protokół kontroli poz. 7 strony 30 - 31),
- z dnia 5 listopada 2024 r. Nr GOPS.4020.10.1.2024 (patrz protokół kontroli poz. 17 strona 45),
- z dnia 5 listopada 2024 r. Nr GOPS.4020.6.1.2023 (patrz protokół kontroli poz. 19 strona 47 - 48).

5. Wyznaczanie daty realizacji przyznanego decyzją świadczenia z zakresu pomocy społecznej po upływie terminu do wniesienia odwołania, w przypadku gdy decyzji tej nie zostaje nadany rygor natychmiastowej wykonalności – zgodnie z przepisem art. 130 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

6. Przyznawanie świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej nie wcześniej niż od daty wydania w tej sprawie decyzji, zgodnie z przepisem art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

7. Sporządzanie aktualizacji rodzinnych wywiadów środowiskowych w terminach zgodnych z przepisem art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, mając jednocześnie na względzie przepis art. 57 § 3 kodeksu postępowania administracyjnego.

8. Przestrzeganie zasady związania organu wydanym przez siebie aktem administracyjnym z chwilą doręczenia decyzji stronie (tj. z chwilą jej funkcjonowania w

obrocie prawnym) - zgodnie z przepisem art. 110 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

9. Ustalanie wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z dyspozycją przepisu § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

10. Ustalanie wysokości zasiłku stałego od dochodu z miesiąca obowiązywania zmiany przepisów prawa w tym zakresie, zarówno w stosunku do pierwszego jak i drugiego świadczeniobiorcy w rodzinie, korzystających z pomocy w formie zasiłku stałego - zgodnie z przepisem art. 37 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

Ponadto wobec stwierdzonego uchybienia, polegającego na zawieraniu w wydawanych decyzjach zapisów, dotyczących uprawnień organu odwoławczego – r e k o m e n d u j ę wyeliminowanie powyższych zapisów w wydawanych na bieżąco decyzjach.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia. Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Wójt Gminy Malanów
62-709 Malanów ul. Turecka 16

Dokument sporządziła: Ewa Nadera starszy inspektor wojewódzki
Data sporządzenia dokumentu: 14 czerwca 2025 r.